

na listinách jimi sepsaných. Vážím si velmi advokacie pro to, co poslání její velkého vyjadřuje, ale přiznávám se, že jsem tomuto postulatů advokacie nikdy nerozuměl. Pouhým opakováním nestává se pro mne požadavek ten srozumitelnějším, neboť vývody autorovy neobsahují odůvodnění, nýbrž odůvodnění prostě anticipují.

Základní omyl tkví v tom, že směsují se tu dva zcela odlišné pojmy: oprávnění ku sepisování listin soukromých na straně jedné, a úkony veřejného osvědčování na straně druhé. Veřejné osvědčování jest pojmově funkcí státní moci a může tedy přikázáno býti jedinému orgánům nadaným veřejnou věrou, státem jmenovaným. Doložka obsahující ověření podpisů jest listinou veřejnou, a tuto sepsati může jen orgán, jemuž přísluší potestas actorum conficiendorum. Zmocnění advokáty ku ověřování podpisů znamenalo by tedy udělení jim právo ku sepisování listin veřejných. To jest ovšem nemyslitelno a nesrovnatelné s posláním advokacie nejen u nás, nýbrž v celém širém světě.

Ku konci své kritiky dává autor na uváženou, nemá-li vůbec býti zrušena instituce notářských spisů a úplně nahrazena pouhou solemnisací listin soukromých uváděje, že forma tato zajisté úplně stačí, a potřebě stran i soudu lépe vyhovuje. Tato beze všeho odůvodnění letmo na papír hozená poznámka nezavazuje ovšem ku polemisování, a tak zbývá pouze navzájem uvážiti, je-li autor legitimován, aby projevovál mínění o tom, co vyhovuje »potřebě« soudů, a je-li v zájmu stran, aby zatíženy byly nákladem dvojnásobným, nehledě ani k tomu, že námět autorův otvírá brány činnosti pokoutníků.

V resumé svých kritických vývodů, jimiž autor odmitl veškerá ustanovení osnovy, jež jsou moderní a pokroková, a odsoudil vše, co přináší osnova nového, účelného a vhodného — praví autor, že advokacie vítá značné »svrchu uvedené« přednosti osnovy. Toto paradoxon má snad nahraditi smířlivé zakončení.

V úvodu své úvahy projevil jsem pochybnost, prospěje-li kritika autorova zbudovaná na jím vytyčené úzké základně, diskusi: závěrem nemohu než projevití mínění, že kritika ta není obohacením diskuse o osnově notářského řádu. Postrádám v ní vyšších hledisek a vědeckého proniknutí látky, která jest ovšem subtilní a obtížnou. O formě autorovy kritiky, která vykazuje mnoho příkrostití, lze říci pouze toto: měl-li autor úmysl býti věcným a neútočným, pak se mu tento úmysl ne zcela zdařil. Mnohé přestřelky při uplatňování stavovských snah lze vysvětliti, ne-li dokonce omluviti zamícením pro stav a povolání. Sacro egoismo ve službách stavu jest snad pěkné heslo, mně ovšem lépe se líbí příkaz: suum cuique tribuere.

O smlouvách svatebních

podle návrhu subkomitétu pro revisi občanského zákona — referuje notář dr. V. Černý.

Návrh předpisů

Rodinného práva, vypracoval subkomitét, jehož členy byli pp.: profesor dr. Bruno Kafka, rada vrchního zemského soudu dr. Alois Cerman, notář dr. Václav Černý, advokát dr. Evžen Löwy, advokát dr. Konstantin Sobička, rada vrchního zemského soudu Otakar Wunsch a notář dr. Alois Zmek.

Subkomitétu předsedal odborový přednosta mini-

sterstva spravedlnosti Antonín Hartman. Ministerstvo unifikací zastupoval v něm v počátku odborový přednosta dr. August Ráth, jež později vystřídal minister-ský rada Jaroslav Čabrada a ministerský místotajemník dr. František Rouček, jenž se velmi zdatně uplatňoval v subkomitétu.

Zapisovatelem subkomitétu byl místotajemník ministerstva spravedlnosti dr. Jan Srb.

Subkomitét zahájil svoji činnost dne 11. prosince 1920 a probral úkol mu svěřený na podkladě referátů, jež připravili pp.: dr. Cerman, dr. Černý, dr. Sobička a Wunsch. Na sklonku roku 1922 přikročeno k druhému čtení, jež skončeno bylo v červnu 1923. Trvala práce subkomitétu tedy 2 a půl roku a vykonal subkomitét ten schůzi jistě přes šedesát!!

Ministerstvo spravedlnosti v předmluvě děkuje před- sednictvu notářské komory v Praze, jež schůzím sub- komitétu propůjčovala svoje místnosti, za laskavé poho- stinství.

Ministerstvo spravedlnosti vydalo návrh ten svým nákladem tiskem a lze jej obdržeti buďto v ministerstvu nebo v každém větším knihkupectví za 16 Kč.

Toto ministerstvo zaslalo uvedený návrh notářským komorám a vyzvalo je, aby k němu podávaly své ná- vrhy.

Podepsaný byl referentem notářské komory Pražské o právu rodinném a vykonal o tomto thematicu též před- nášku v pražském odboru spolku notářů českosloven- ských dne 26. dubna 1924.

Postup prací subkomitétu pro právo rodinné byl jiný, nežli v ostatních čtyřech subkomitétech.

Jinde příslušný referent (profesor dotyčné právní disciplíny) vypracoval návrh reformy příslušného oddílu a předčítal jej ve schůzích, při nichž praktikové z řad soudců, advokátů a notářů podávali k němu své připomínky, opravné návrhy, o nichž se debatovalo, hlasovalo a jichž výsledkem byl návrh pro nový občanský zákon.

V subkomitétu pro právo rodinné to bylo jinak. Pan profesor dr. Bruno Kafka jest, jak známo, vynikajícím politikem německým, který koná mnoho politické práce, takže nemohl věnovati se uvedeným způsobem práci v subkomitétu.

Proto někteří členové subkomitétu podjali se úlohy referentů, jak již z hora uvedeno.

Mně připadlo vypracovati partii o smlouvách sva- tebních a dědických.

Vypracoval jsem svěřenou mi partii hned na po- čátku zasedání subkomitétu a připojil jsem k ní důvo- dovou zprávu, kde jsem označil novoty a odchylky proti dosavadnímu právu. Ministerstvo spravedlnosti můj ela- borát i s důvodovou zprávou rozeslalo členům subko- mitétu, kdež jsem o svém návrhu referoval. Návrh došel ovšem velmi promikavých změn, ale přece leckterý můj návrh došel přijetí, obsažen jest v tisknutém elaborátu a stane se pravděpodobně součástí československého ob- čanského zákona.

Má tudíž notářstvo československé vědomí toho, že účastnilo se na novém občanském zákonu českoslo- venském nejen hmotnou pomocí (poskytováním místnosti pro konference) nýbrž též prací duchovní.

Pan profesor Kafka bystře řídil práce a velmi vlivně a autorativně zasahoval do referátů. Ministerský místo- tajemník p. dr. Jan Srb nejen zapisoval, on nejednu spornou partii vypracoval, dbal o úpravu navrženého znění a sepsal též důvodovou zprávu.

Pan sekční chéf Hartman účastnil se debat i práci svými vypracovanými návrhy.

Úkolem komise pro reformu občanského zákoníka bylo provést pouhé retuše na občanském zákoníku z roku 1811. Zákoník měl býti zbaven zastaralých předpisů a doplněn podle nynějšího stavu právního citění a nazírání.

Náš subkomitét nedržel se této direktivy a ani dobře se jí držeti nemohl.

Mnohá ustanovení rodinného práva odpovídala sice duchu doby kolem roku 1800, ale nikoliv názorům kolem roku 1920, neboť ani tři novely k občanskému zákonu nemohly překlenouti rozpor názorů obou těchto dat.

Proto komise nebránila se některým i podstatnějším novotám, pokud je pokládala za spravedlivé a vhodné. Přes to musila přejíti přes mnohé reformní návrhy, třebaž uznávala jejich důvodnost, jedině proto, že přiliš se vzdalovaly vytčené směrnicí. Superrevisní komisi připadne těžký úkol uvést v soulad elaboráty jednotlivých subkomitétů a připravit text nového občanského zákoníka.

Tato komise musí rozhodnouti sporné otázky jakož i stanoviti meze, kam až má se s reformou jíti.

Subkomitét rodinného práva nebyl vždy jednotný. Byly zde boje o názory a o formulaci. Text předložený jest výsledkem obšírných debat, v nichž namnoze rozhodl názor většiny. Dokladem bojů jsou i moje minoritní vota, která jsem podal na superrevisní komisi, pokud jde o smlouvy svatební, jmenovitě k §§ 1234 až 1234 a 1240.

Systém jest podstatně týž, jako v občanském zákoníku z roku 1811.

Změna záleží v umístění partie o svatebních smlouvách. Občanský zákoník jedná o nich v 28. hlavě v §§ 1217—1266, tedy v paragrafech padesáti, mezi nimiž § 1248 o zájemných testamentech a §§ 1249—1254 o smlouvě dědické.

V novém návrhu jest partie o svatebních smlouvách zařaděna do kapitoly o právu manželském v §§ 61—82.

Ustanovení o vzájemných testamentech manželských bylo vypuštěno.

§§ 1237—1239 vyřaděny byly z partie o smlouvách svatebních a zařaděny za § 37 do účinku platného manželství, neboť sem pojmově patří, neboť mají tyto paragrafy místo, nedojde-li k zvláštní úmluvě stran.

Již z tohoto výpočtu jest patrné, že počet paragrafů věnovaných smlouvám jest menší o 50% ;

Subkomitét rodinného práva navrhuje, aby se §§ 1249—1254 (o smlouvách dědických) přeřadily z práva rodinného do práva dědického, čemuž zase se brání subkomitét profesora Svobody o právu dědickém. Spornou otázku rozhodne superrevisní komise. Právo rodinné člení subkomitét na tři hlavy:

I. o právu manželském, zahrnujíc v to i svatební smlouvy,

II. o právním poměru mezi rodiči a dětmi,

III. o poručenství, opatrovnictví a podpůrství. Sem převzaty byly zásady o zbavení svéprávnosti, pokud jsou povahy materiálně-právní.

Původním úmyslem komise bylo, podle důvodové zprávy, předpisy majetkového práva manželského úplně přepracovati a rozříditi ve tři skupiny:

1. Subsidiární předpisy zákonné, jež platí, není-li zvláštní dohody stran.

2. Smluvní modifikace zákonného majetkového práva.

3. Smluvní systémy manželského práva majetkového.

V oddílu 3. pomýšleno především na podrobnou úpravu jednotlivých typů manželského společenství statků. Komisi tanula tu na mysli úprava občanských zákoníků švýcarského a německého, ale bližší zkoumání této otázky vedlo k přesvědčení, že praktická potřeba na-prosto nevyžaduje změn tak podstatných.

Celý vývoj majetkového práva manželského v našich zemích bral se jiným směrem, než ve státech sousedních. Systém odděleného jmění obou manželů je aspoň v zemích bývalého rakouského práva tak vžit, že smluvní modifikace nebývají tak časté, aby bylo třeba dávat pro ně zvláštní předpisy, jichž — s výjimkou několika předpisů o tak zv. společenství na případ smrti — nebylo ani v občanském zákoníku. Předpisy, jejichž úprava byla by prací nadmíru obtížnou, zůstaly by největšíně na papíře. Anketa provedená mezi notářskými komorami v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, potvrdila celkem předpoklady, z nichž komise vycházela, a ukázala, že všeobecně se nijaká speciální potřeba původně zamýšlené podrobné úpravy naléhavě nepociťuje. Jinak zůstává ráz kapitoly o smlouvách svatebních nezměněn, jedině ustanovení přežila a u nás nepraktická se vypouštějí.

Přicházím k rozboru jednotlivých paragrafů:

§ 1217. Paragraf ten zní: »Co jsou smlouvy svatební?« § (61) Smlouvami svatebními zovou se všechny smlouvy o jmění, ujednané hledíc k manželství. Jsou to jmenovitě smlouvy o věnu, obvěnění a společenství statků. Kladu důraz na slovo »všechny« a »hledíc k manželství«. Můj návrh na inkorporaci zákona z 25. července 1871 č. 76 ř. z. nebyl bohužel přijat. Bylo ustanoveno, aby místo mnou navrhovaného znění »Aby svatební smlouvy byly platné, musí býti zřízeny spisem notářským« byl zachován v uvozovacím zákonu v plném rozsahu a platnosti resp. na Slovensko a Podkarpatskou Rus rozšířen uvedený zákon, ke kterým právním jednáním jest potřebí notářského spisu. Dokazoval jsem, že pojmouti tohoto zákona do zákona občanského odpovídá cirkuláři ministerstva spravedlnosti z 23. června 1920 č. 21.046, kdež se praví, že má býti pojmuto do občanského zákona vše, co jinými zákony bylo upraveno v předpisech patřících pojmově do občanského práva. O věci jednati má ještě superrevisní komise, která jmenovitě bude míti úkol provést inkorporaci zákona č. 76/1871 do občanského zákona tam, kde mluví se o formě právních jednání.

Výpočet jednotlivých smluv svatebních přízpůsoben jest změnám pozdějších paragrafů. Vynechány jsou: dar jitrní, správa a požívání jmění, plat vdovský, doživotné požívání jmění.

V § 1218 objevují se k mému návrhu slova: »nebo nevěsta«.

V § 1219 jest závěr první vět všeobecněji stylisován. Věta druhá byla vypuštěna jako samozřejmá. V §§ 1218, 1219, 1220 mluví se souběžně o manželce nebo nevěstě, kdežto dosavadní § 1218 mluvil bez vnitřního důvodu pouze o manželce a §§ 17219 a 1220 mluvily bez vnitřního důvodu zase jen o nevěstě.

V § 1220 zaveden jest nový termín »přínos«, čímž se míní nárok dcery, nebo vnučky proti rodičům, resp. dědu a babě na rozdíl od věna v technickém slova smyslu. Věnem nazývá se nyní to, co muž dostává ad sustinenda onera matrimonii. K mému návrhu opraveno jest i pochybení prvé novely k občanskému zákonu z r.

1914, jež přisoudila sice nemanželské dceři právní postavení manželského descendentu oproti matčiným ascendentům, avšak opomenula k této změně přízpusobiti též § 1220.

Nemanželská dcera (vnučka) má totiž podle návrhu nárok na věno i od rodičů své matky.

Novelou z roku 1914 škrtnuta byla původní slova starého § 165: »Die unehelichen Kinder sind überhaupt von den Rechten der Familie und der Verwandtschaft aus-geschlossen«.

Nemanželská dcera (vnučka) má právo žádati přínos od osob k tomu povinných ve stejnému rozsahu, jako dcera manželská, totiž podle jmění a stavu osob zavázaných.

Konečně místo slov »děd a bába« užívá se k návrhu pana sekčního chéfa Rátha slov »staří rodiče«.

V § 1221 vypuštěna byla slova »jedoch ohne strengere Erforschung des Vermögensstandes« a vsunuta tam slova »staří rodiče«.

K § tomu podotýkám, že žádost se provádí v řízení nesporném.

Do § 1222 vsunuta slova »staří rodiče«. Vnučka se může provdati i bez vědomí, nebo proti vůli svých starých rodičů; stačí, že se nevdala bez vědomí resp. proti vůli svých rodičů, a přece může mít v tom případě i proti staeým rodičům národ na přínos.

§§ 1223 a 1224 jsou beze změny.

V § 1225 vypuštěna byla slova »Vor geschlossener Ehe«. Manžel ovšem může požadovati věno jediné na základě smlouvy svatební. Ale slíbí-li se mu věno třebaš po uzavření sňatku, ovšem za šetření formy spisu notářského, jest to platné.

§ 1226 byl vypuštěn a bude umístěn v uvozovacím zákoně. Obsahem bude paragraf ten přízpusoben k § 1. lit. c) zák. z 25. července 1871 č. 76 ř. z. a k § 55 konkursního řádu.

Já jsem navrhol toto znění:

§ 1226. Aby potvrzení o přijetí věna, i když potvrzení to děje se vůči komukoliv, bylo platné, jest nezbytno, aby se stalo spisem notářským.

Ocitl-li se manžel v úpadku, jest potvrzení jeho, že věno obdržel, důkazem proti každému, stalo-li se spisem notářským, sepsaným v době, kdy věno přijal a nebo nejpозději dva roky před vyhlášením konkursu.

Je-li manžel obchodníkem zapsaným a nebo osobně ručícím společníkem zapsané společnosti obchodní, jest nutno, aby smlouvy svatební byly zapsány v rejstříku obchodním (§ 16. obch. zák.), mají-li mít účinek proti jeho obchodním věřitelům.

V § 1227 nahrazeno slovo »und« disjunktivním »nebo«, čímž předmět věna jest k mému návrhu pojmově rozšířen na vše, čeho lze užívati, nebo co lze zeiziti.

(Dokonc.)

Rozhodnutí ze »Souboru legislativy a judikatury«. (Nákladem knižtisk. Štursa, Kraut a spol. v Brně.) Oddělení administrativní.

Zákon o stavebním ruchu č. 45/1922 nepřiznává stavebníkovi právo libovolně voliti si pozemek pro zamýšlenou stavbu, bez ohledu na zájmy vlastníka pozemku.

Pouhá větší výhoda stavebníkova nesmí býti tedy vyvažována újmou osoby třetí, do jejíž vlastnické sféry se vyvlastněním zasahá.

(Nález ze dne 14. května 1923 č. 8056.)

Podle zákona o stavebním ruchu (č. 45 z r. 1922) nemá vlastník domu vystaveného na cizím pozemku nárok na vyvlastnění tohoto pozemku.

(Nález ze dne 18. června 1923 č. 10.804.)

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Mají-li manželé mimo stejným dílem jim patřící aktiva a mimo solidárně nebo stejným dílem povinované dluhy, ještě každý z nich zvláštní majetek nebo zvláštní dluhy, nemožou učiniti jeden společný návrh vyrovnávací, nýbrž každý z nich zvláštní návrh. I rekursní soud může, zrušiv dle § 50 č. 2 vyr. ř. potvrzení vyrovnání, řízení ihned zastaviti dle § 56 č. 2. vyr. ř.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 16. října 1923 R I 881/23. Zemský soud a v. v Praze Sa 95/22.)

Vrchní soud zrušil usnesení první, jímž vyrovnání bylo schváleno, a zastavil řízení vyrovnávací z těchto důvodů:

Manželé A. B. Wovi uvedli již ve svém návrhu na zavedení řízení vyrovnacího, že jsou spoluvlastníky statku K., dále domu čp. 164 v Praze XIII. a domu čp. 582 v Praze VII., dále že B. Wová jest sama vlastníci vily v Z. a spoluvlastnicí domu čp. 622 v Praze VIII. a konečně ze seznamu přihlašek jest patrné, že také dluhy manželů těch nejsou stejné. Nalezlo tedy manželům těm dle § 2. vyr. ř., aby každý z nich předložil úplný seznam svého jmění a svých dluhů a ježto nejsou spolu sjednoceni o nějaké právnícké osobě, aby každý z nich předložil návrh vyrovnací, odpovídající předpisu § 3. č. 2 vyr. ř.

Těmto zákonným předpisům nevyhovuje ani potvrzené vyrovnání, ani návrh Sa 95/22/1 a proto bylo naříkané usnesení zrušeno a řízení vyrovnávací dle § 56 č. 2 vyr. ř. zastaveno.

Nejvyšší soud nevyhovil dovolacímu rekursu manželů Wových.

Důvody: Usnesení soudu rekursního vyhovuje věci i zákonu. Ani z vyrovnacího návrhu dlužníků a ze seznamu jmění, jimi předloženého, ani z přihlašek věřitelských, ani ze zpráv vyrovnávacího správce, ze seznamu přihlašek a z usnesení zemského civilního soudu, jímž bylo vyrovnání potvrzeno, nelze spolehlivě seznati, které dluhy jsou pouze dluhy K. Wa, dočtyně B. Wové, které jsou jejich společnými solidárními dluhy a které jsou polovicí nebo jiným a kterým poměrným dílem dluhy každého z obou manželů Wových. Zdali a jak byl vzat zřetel na ustanovení § 18 vyr. ř., podle něho při solidárních dluhách mohou věřitelé uplatňovati celou pohledávku proti každému dlužníku, nacházejícímu se v řízení vyrovnávacím, tedy zde proti A. Wovi i proti jeho manželce, nelze ze spisů seznati; následkem toho není také zřejmo, zdali vyrovnací kvota, věřitelům nabídnutá, dosahuje při solidárních dluhách u každého z obou dlužníků oné výše, kterou nařizuje druhý odstavec § 3 vyr. ř.

Dlužníci projevují mínění, že předpisu § 18 vyr. ř. nelze zde užiti proto, poněvadž vyrovnací řízení nebylo vedeno pro každého zvláště, nýbrž pro oba společně na základě společného jejich vyrovnacího návrhu. Tento společný návrh a provedené řízení prvního soudu nevyhovují však zákonu, poněvadž neposkytují potřebného základu pro užiti § 18 vyr. ř., který nerozeznává, zdali solidárně ručící dlužníci podali jediný společný vyrovnací návrh, nebo zdali každý z nich podal návrh zvláštní. V dovolacím rekursu projevené mínění, že ustanovení § 18 nelze užiti, jest mylné, vycházejíc z mylného předpokladu, že užiti § 18 řídí se podle formy vyrovnacího návrhu a vyrovnacího řízení; vzhledem na to, že § 18 obsahuje právo velící, jemuž dlužníci povinni jsou se podrobiti a jehož v řízení vyrovnávacím dlužno dbáti, měl první soud na předpis tohoto § 18 vzíti zřetel. Někteří věřitelé uvedli výslovně ve svých přihláškách, že oba manželé Wovi dluhují jim přihlášenou pohledávku solidárně; soud prvý stolice byl tedy povinen, zjistiti, zdali a pokud jde o závazky solidární, zdali a pokud ti kteří věřitelé uplatňují své pohledávky podle § 18, a zdali u nich není porušeno ustanovení 2. odst. § 3 vyr. ř. o nejnižší vyrovnací kvotě.

Pokud jde o aktiva vyrovnávacích se dlužníků, tvrdí tito, že umluvili spolu společenství statků podle § 1233 obč. z. a že během řízení vyrovnacího nebylo o tom pochybností. Avšak ze spisů nikterak to nevyplývá, naopak jsou tam uvedena aktiva dílem jako společná a dílem jako výhradně vlastnictví jednoho nebo druhého dlužníka. Zdali a pokud nyníjší tvrzení dlužníků o jejich úmluvě podle § 1233 obč. z. je správné a jaký vliv by to mělo na posouzení majetkových poměrů každého z nich, není známo, ale podle 2. odst. § 63 vyr. ř. a 1. odst. § 176 konk. ř. byli dlužníci oprávněni, tuto novotu uvést v dovolacím rekursu a měl by tedy vzat býti na ni přiměřený zřetel.